

Езикова гимназия

„Христо Ботев“

гр. Кърджали, ул. „Ген. Чернузов“ № 19 тел/факс: 0361/6-28-17

e-mail: gpche.kj@abv.bg

www.botev-kardzhali.com

***Единни правила и
процедури за
задълженията на всички служители в
случай на тормоз и насилие в
Езикова гимназия „Христо Ботев“ -
град Кърджали,
Учебна 2017 – 2018 година***

Утвърдени със Заповед на директора № 51/15.09.2017г.

*Правилата са обсъдени, гласувани и приети
на Педагогически съвет с протокол № 15 от 14.09.2017год.*

Дефиниране на понятието „ТОРМОЗ“

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група. Насилието между деца в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз" ("bullying"). Ключови в разбирането за тормоза са следите характеристики на това поведение:

- Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
- Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Видове тормоз:

Физически тормоз - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Вербален тормоз - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;

Психичен тормоз - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Социален тормоз - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.

Тормозът може да бъде реален или виртуален. Тук спада разпространяването на:

- обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook;
- разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават;
- снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

Участници в тормоза:

- Ученик насилник: това е онзи ученик, който търси жертвата, започва насилието и играе лидерска роля.
- Последовател или привърженик: това е ученик с положително отношение към извършваното насилие, който играе активна роля, но не е способен да започне насилието и/или да играе лидерска роля.

- Подкрепящи или пасивни насилници: тези ученици активно и открито поддържат насилието. Например със смях или поддържане на вниманието към ситуацията, но без да се включват в нея.
- Пасивно подкрепящи или възможни насилници: тези ученици харесват насилието, но не дават видими знаци на подкрепа.
- Свободни зрители: това са ученици, които не са въввлечени, не вземат страна и не участват активно в нито една насока (често те мислят или казват „Това не е моя работа” или „Нека погледаме и ще видим какво ще стане”).
- Възможни защитници: тези ученици не харесват насилието и мислят как да помогнат на ученика жертва, но не правят нищо.
- Защитници: те не харесват насилието и помагат или се опитват да помогнат на жертвата.

Характеристика на агресивните ученици.

Агресивните ученици имат силна потребност от власт. Обичат да се налагат над другите. Изпитват враждебност към хората и света като цяло. Агресивни са към учителите, родителите и възрастните изобщо, към животните. Традиционен мит е, че агресията им е предизвикана, че е отговор по отношение на възрастните, че е реакция на училищния ред. Получават удовлетворение от нанасянето на вреди и страдания на другите, като не се интересуват от техните чувства. Не изпитват състрадание. Считат, че жертвите ги предизвикват и им пречат. Сравнително ниско ниво на тревожност и високо ниво на самоуважение. Изключително слабо се поддават на страх и чувство за несигурност, но при някои агресивното поведение прикрива страха и тревогата. Агресивността много често е източник на "престиж". Най-често са от семейства, където се прилага много непоследователна и неефективна система от наказания, особено физически; малтретиране и злоупотреба; пренебрегване, отхвърляне; където децата виждат одобрение на насилието като средство за решение на проблемите, където топлите родителски чувства са малко.

Характеристика на жертвите на агресия

Често са деца на свръхпротективни родители и от семейства, където родителите прилагат насилие като средство за разрешаване на семейните конфликти. Дори ако с децата не се злоупотребява физически, те могат да страдат от психологически травми от това, че са били свидетели на насилие. Те са два типа:

1. Пасивна (покорна) жертва. Това са деца тревожни и несигурни; с ниско себеуважение, с отрицателна представа за себе си – чувстват се глупави, страхливи и несимпатични, имат Аакадемични затруднения. Изпитват отчуждение, самообвинение, агресия срещу по-малки и слаби деца и животни. Беззащитни са пред насилниците, реагират със страх и подчинение, сълзи и бягство. Често са социално изолирани, не им достигат

социални умения и приятели. Обикновено са по-слаби физически от другите, по-ниски, пълни, носят очила и пр.

2. Провокираща жертва. Поведението им е странна комбинация между страх и агресивност. Предизвикват гнева на хората около себе си. Доста от тях са хиперактивни.

В случай на констатиран тормоз между учениците от ЕГ „Христо Ботев”, гр. Кърджали са в сила настоящите правила, които имат за цел прилагането на цялостен училищен подход за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

I.Задължения на персонала

1. Училищен координационен съвет

- Планира, проследява и координира дейностите за справяне с тормоза на ниво училище.

- Обсъжда и приема процедурите за докладване, регистриране и проследяване на случаите на тормоз.

- Подпомага класните ръководители с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието.

- В случай на регистриран тормоз между ученици от ЕГ „Христо Ботев”, гр. Кърджали заседава в присъствието на всяка една от засегнатите страни.

- Оказва съдействие на родители на ученици, засегнати от тормоз и ученици, упражнили тормоз.

2. Педагогически съветник и училищен психолог

- В началото на всяка нова учебна година извършват оценка на тормоза между учениците в училище чрез анкета.

- Обобщават и анализират резултатите от анкетата и ги съобщават пред педагогическия персонал.

- Участват в екипите за работа в случай на регистриран тормоз.

- Участват в дейността на Училищния координационен съвет за противодействие на училищния тормоз.

- Провеждат индивидуални консултации с ученици, които:

1. прилагат тормоз;

2. са жертви на тормоз;

3. са свидетели на случай на тормоз

с цел коригиране на поведението им .

- Създават единен регистър за вписване на случаи на тормоз в ЕГ „Христо Ботев”, гр.Кърджали и го водят по време на учебната година.

3. Класни ръководители

- Запознават училищната общност (ученици, учители, родители и непедagogически персонал) с Механизма за противодействие на училищния тормоз още в началото на всяка една учебна година.

- В началото на всяка учебна година провеждат занятия в часа на класа, посветени на тормоза и насилието и превенцията срещу тях.

- Запознават учениците с процедурата за съобщаване на случаи на тормоз.

- Реагират при всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдените процедури и приетите правила.

- Уведомяват педагогическия съветник и/или училищния психолог за случаи на инциденти или прояви на насилие сред учениците с **Протокол за съобщаване на насилие (Приложение 1)**.

- Участват в работата екипа за превенция на училищния тормоз, сформирани по конкретен случай на ученик от класа им.

- Провеждат периодично превантивни занятия по проблемите на тормоза, като могат да привличат различни специалисти, напр. от Центъра за превенция на насилието, МКБППМН и др.

- Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111.

- Информират родителите за приетите правила и процедури. Съдействат за включването им в дейностите на ниво училище.

4. Учители, които не са класни ръководители.

- Включват темата за насилието в учебни единици, при които това е възможно.

- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество и взаимопомощ.

- Познават и използват установената система за информиране и съобщаване за случаи на тормоз над ученици.

- Познават правилата за противодействие на училищния тормоз в ЕГ „Христо Ботев” – гр. Кърджали, прилагат ги и изискват от учениците да ги спазват.

5. Дежурни учители

- Спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство, следейки рисковите зони, в които е възможна появата на насилие и тормоз.

- Намесват се при възникването на конфликт на територията на училището.

- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството им.

- Оказват съдействие на колеги при установени от тях нарушения на ученици и докладват на Училищния координационен съвет.

- Съдействат на педагогическия съветник или училищния психолог, както и при нужда на инспекторите от Детска педагогическа стая и от Районното полицейско управление, отдел „Защита на детето” при изясняване на случая.

6. Помощен персонал

- Полагат грижи за предотвратяване на насилнически действия в училищните помещения, за които отговарят.

- Познават Механизма за противодействие на училищния тормоз в ЕГ „Христо Ботев” и го прилагат.

- Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на дежурния учител на етаж или педагогическия съветник, училищния психолог или заместник-директора, директора.

II. Процедура за информиране и съобщаване на случаи.

- Ученик, жертва на тормоз - уведомява класния ръководител или педагогическия съветник или психолога и в присъствието на родител попълва **Протокол за съобщаване на насилие (Приложение № 2а)**, в който описва ситуацията, а родителят заверява с подписа си обясненията.

- Ученик, упражнил тормоз, бива изслушван от педагогическия съветник за изясняване на случая. След установяване на случай на тормоз, педагогическият съветник запознава родителя му със случая и извършителят на деянието попълва **Протокол за описание на насилие**, който родителят подписва (**Приложение № 2б**)

- Ученици, свидетели на тормоза, биват изслушвани от педагогическия съветник за изясняване на случая.

- Всеки класен ръководител може да използва и други форми и начини за съобщаване на случаи на тормоз в класа.

- Всеки учител и служител, наблюдавал ситуация на насилие между ученици, е длъжен да информира Училищния координационен съвет или училищното ръководство.

III. Процедури за регистриране, докладване и разглеждане на случаи на насилие и тормоз сред учениците.

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.
--

1. Всяка ситуация на тормоз трябва да бъде регистрирана и описана от педагогическия съветник или психолога в създадения за целта единен регистър за случаите на тормоз в училището.

2. Действия в случай на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик

Учителят или служителят действат в следната последователност:

- Извежда пострадалия ученик от опасната зона и оказва долекарска помощ.
- Уведомява медицинското лице в училището.
- При непосредствена опасност за живота на пострадалия ученик се обажда на телефон 112.
- Уведомява веднага педагогическия съветник или училищното ръководство.
- Педагогическият съветник информира класния ръководител, който от своя страна уведомява родителите/настойниците на детето.

3. Действия при установяване, че ученик е жертва на насилие или е в риск от такова

- Всеки служител на ЕГ „Христо Ботев“, гр.Кърджали, на когото стане известно, че ученик в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява педагогическия съветник или Училищния координационен съвет или училищното ръководство и родителите/ настойниците на детето;
- След проверка на случая се свиква Училищния координационен съвет, който информира директорът за случая и при нужда подава сигнал до Отдел „Закрила на детето”.
- Училищният координационен съвет изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от педагогически съветник/психолог, класен ръководител и родител

4. Действия при установяване на упражнен тормоз между ученици

- В случай на тормоз класният ръководител или дежурният учител описва ситуацията писмено в **Протокол за съобщаване на насилие (Приложение № 1)**.
- Ситуацията се регистрира в единния регистър за случаите на тормоз в училището.
- Ученикът, жертва на тормоз, описва ситуацията в присъствието на родител в **Протокол за съобщаване на упражнено насилие (Приложение №2а)**.
- За изясняване на случая ученикът, упражнил тормоз, описва ситуацията в присъствието на родител в **Протокол за описание на упражнено насилие (Приложение №2б)**.
- Педагогическият съветник или класният ръководител на засегнатите ученици са длъжни да уведомят родителите за случая.
- След изслушване от страна на педагогическия съветник при нужда се свиква Училищния координационен съвет, който разглежда случая като изслушва страните.

- Училищният координационен съвет информира за случая директора на училището и при нужда уведомява МКБППМН, Полицията и отдел „Закрила на детето“;

- Училищният координационен съвет изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията между учениците.

IV. Мерки при кризисни ситуации

1. Училищният координационен съвет за противодействие на тормоза в ЕГ „Христо Ботев“, гр. Кърджали заседава при нужда в случай на регистриран тормоз.

2. При наличие на писмен или устен сигнал, комисията се събира в рамките на 24 часа.

3. При възникване на кризисната ситуация веднага се уведомява Директора на училището. В рамките на един час се подава сигнал в РИО, Отдел ”Закрила на детето” и полицията (детска педагогическа стая).

4. При възникване на кризисна ситуация или получен сигнал за ученик, жертва или в риск от насилие, комисията съставя индивидуален план за кризисна интервенция.

5. В случаите, когато не е възможно да бъде известен класния ръководител за кризисна ситуация, задължително се информира педагогическия съветник.

5.1. При едновременно отсъствие на класния ръководител и педагогическия съветник информацията за ситуацията или конфликта се дава на помощник - директора по УД.

6. При упражнено насилие от страна на външни за училището лица, информацията се дава веднага по същия установен ред за изясняване, регистриране, уведомяване замесените в случая страни, съгласно настоящите процедури и правила.

Съставил: Училищен координационен съвет за противодействие на тормоза в ЕГ „Христо Ботев“, гр. Кърджали

Председател: Радка Попгеоргиева – зам.- директор УД

Членове:

1. Снежана Кузманова – педагогически съветник
2. Мюжгян Фейзи – психолог
3. Надежда Карагьозова – старши учител по български език и литература
4. Марина Димова – старши учител по философия
5. Мила Кулова – старши учител по френски език
6. Юлия Станкова - старши учител по английски език

ЕГ „ХРИСТО БОТЕВ“, ГР. КЪРДЖАЛИ

**ПРОТОКОЛ за съобщаване за насилие/ тормоз
№/**

№	Грите имена на ученика	Клас	Класен ръководител

Дата

Час

Описание на ситуацията:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Препдриети мерки:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Коментар:

.....
.....
.....
.....
.....

Име на учителя, регистрирал събитието.....

Подпис.....

ЕГ „ХРИСТО БОТЕВ“, ГР. КЪРДЖАЛИ

**ПРОТОКОЛ
за съобщаване на упражнено насилие**

от
ученик от клас с класен ръководител

Дата на събитието Час:

Участвали ученици:

- 1. от клас
- 2. от клас
- 3. от клас

Свидетели на събитието:

Ученици:

- 1. от клас
- 2. от клас

Описание на ситуацията:

.....
.....
.....
.....
.....

Как реагирах:

.....
.....
.....
.....
.....

Каква беше ответната реакция:

.....
.....
.....
.....
.....

Кой се намеси:

.....
.....
.....
.....
.....

Как се чувствам в следствие

.....
.....
.....
.....
.....

Родител: Подпис:.....

Педагогически съветник:..... Подпис:.....
или Психолог

Дата

ЕГ „ХРИСТО БОТЕВ“, ГР. КЪРДЖАЛИ

ПРОТОКОЛ
за описание на упражнено насилие

от
ученик от клас с класен ръководител

Дата на събитието Час:

Други участвали ученици:

- 1. от клас
- 2. от клас
- 3. от клас

Свидетели на събитието:

Ученици:

- 1. от клас
- 2. от клас

Описание на ситуацията:

.....
.....
.....
.....
.....

Как реагирах:

.....
.....
.....
.....
.....

Каква беше ответната реакция:

.....
.....
.....
.....
.....

Кой се намеси:

.....
.....
.....
.....
.....

Как се чувствам в следствие:

.....
.....
.....
.....
.....

Родител: Подпис:.....

Педагогически съветник:..... Подпис:.....
или Психолог

Дата